

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลางของประเทศไทย
A Causal Model of the Effectiveness of Small-Sized Primary Schools under the
Office of the Basic Education Commission in the Central Region of Thailand

ธวัชชัย ตังอุทัยเรือง* ชวนชม ชินะดังกูร และเสาวanee กานต์เดชารักษ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Twatchai Tangutairuang* Chuanchom Chinatangkul and Saowanee Karndacharuk
Graduate School, Christian University of Thailand

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำ สมรรถนะองค์การ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียน 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปรปัจจัย 3) เพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากตัวแปรปัจจัย และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลาง ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้อำนวยการ, ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ภาวะผู้นำ สมรรถนะองค์การ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน มีผู้ตอบแบบสอบถาม 567 คนในช่วงระหว่างกันยายนถึงพฤศจิกายน 2556 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ค่าความถี่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เส้นทาง ข้อค้นพบจากการวิจัย 1) ภาวะผู้นำ สมรรถนะองค์การ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ($\beta=.35$, $p<.01$) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ($\beta=.35$, $p<.01$) และสมรรถนะขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ($\beta=.19$, $p<.01$) ภาวะผู้นำไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ($\beta=1.029$, $p=.303$) แต่ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียน ($\beta=.60$, $p<.01$)

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: twatchai@gmail.com

ผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\beta=.19, p<.01$) ผ่านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\beta=.24, p<.01$) และผ่านสมรรถนะขององค์กร ($\beta=.16, p<.01$) 3) รูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 62 และ 4) รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิจัยคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนผ่านปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อยกระดับประสิทธิผลโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้เป็นสำคัญ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพโรงเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สมรรถนะองค์กร

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study leadership, organizational competency, learning organization, community participation and school effectiveness, 2) to study effects between factor variables, 3) to construct casual model from factor variables, and 4) to validate the relationship between the hypothesis model and empirical data. The samples were small-sized primary schools under the Office of the Basic Education Commission in the Central Region of Thailand. The respondents comprised of principals, teachers and heads of school boards. Instruments used for data collection was a questionnaire of school effectiveness, leadership, organizational competency, learning organization and community participation. There were 567 respondents participating in the study from September to November 2013. Statistics used in the analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, skewness, kurtosis, confirmatory factor analysis and path analysis.

The research findings revealed that:

1. The leadership, organizational competency, learning organization, community participation and school effectiveness were at a high level.
2. Community participation had a direct positive effect on school effectiveness ($\beta=.35, p <.01$). Learning organization had direct positive effect on school effectiveness ($\beta =.35, p <.01$). Organizational competency had direct positive effect on school effectiveness ($\beta=.19, p <.01$). Leadership had no direct positive effect on school effectiveness ($\beta=1.029, p =.303$). However, leadership had indirect effect on school

effectiveness ($\beta = .60, p < .01$) through community participation ($\beta = .19, p < .01$), learning organizational ($\beta = .24, p < .01$) and organizational competency ($\beta = .16, p < .01$).

3. The model accounted 62% of the variance of school effectiveness.

4. The model was fit to the empirical data. The new knowledge found is that leadership of school administrators had indirect effect on school effectiveness through community participation and learning organization. In order to achieve better effectiveness in small-sized primary schools, the school administrators should promote community participation and learning organization as a priority.

Keywords : school effectiveness, community participation, learning organization, organizational competency

บทนำ

ผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ) ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดการศึกษาระดับพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.6) ปี 2554 มีนักเรียนเข้าสอบจากทั่วประเทศทั้งสิ้น 844,234 คน พบว่า ผลสอบวิชาพื้นฐานวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนร้อยละ 32.15 มีค่าการกระจายเฉลี่ยร้อยละ 16.71 (National Institute of Education Testing Service, 2011) ในส่วนของทักษะในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์จาก Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) พ.ศ. 2552 จาก 57 ประเทศทั่วโลกประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 47 (OECD, 2009) จากรายงานชี้ให้เห็นว่าระดับการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำ ในปี 2554 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สพฐ) ได้ประกาศผลดำเนินการประเมินคุณภาพสถานศึกษาภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 3 (พ.ศ.2554-2558) ประจำปีงบประมาณ 2554 พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กเป็นกลุ่มที่ไม่ผ่านการรับรองมากที่สุดคือไม่ผ่านการรับรองมากถึงร้อยละ 32.12 โรงเรียนขนาดเล็กคือโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คนลงมาในแต่ละโรงเรียน และมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรายงานว่าในปี 2546 โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนมากถึง 10,877 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.23 ในปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็น 13,882 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 43.72 และในปี 2554 เพิ่มขึ้นถึง 14,669 โรงเรียนหรือร้อยละ 46.88 ของโรงเรียนทั้งหมด ผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว ชี้ให้เห็นโรงเรียนขนาดเล็กเป็นปัญหาขนาดใหญ่ของการจัดศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย และในภาคกลางของประเทศ มีโรงเรียนขนาดเล็กอยู่มากถึง 3,002 โรงเรียน ซึ่งเป็นสัดส่วน 1 ใน 5 ของโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ ซึ่งมีนัยสำคัญในการเป็นตัวแทนของประชากรโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ ปัญหาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในประเทศไทยควรได้รับการศึกษา และจากการสำรวจ

งานวิจัย ผู้วิจัยพบช่องว่างของความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและควรได้รับการศึกษาหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนเพิ่มเติม

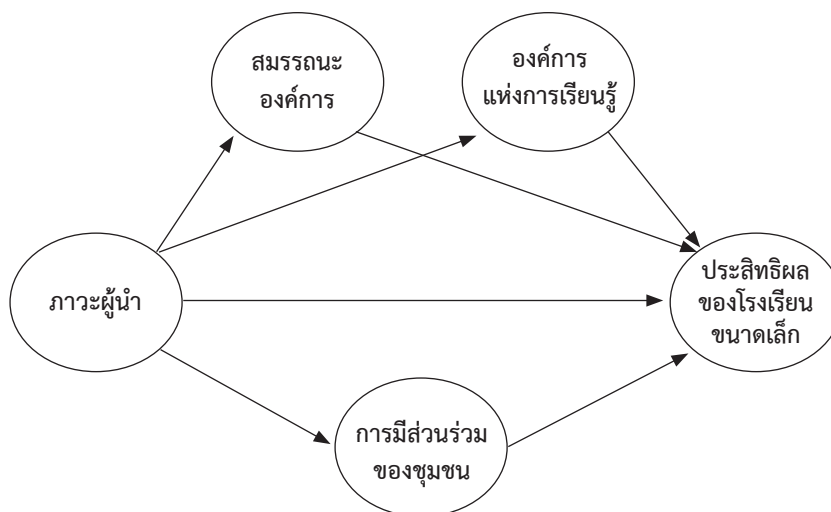
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำ สมรรถนะขององค์การ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปร ภาวะผู้นำ สมรรถนะขององค์การ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
3. เพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำ สมรรถนะขององค์การ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
4. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิด

จากการสำรวจวรรณกรรมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยพบทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 20 ชิ้น (Campbell, 1977; Steers, 1977; Rutter, 1980; Edmonds, 1982; Mann & Lawrence, 1983; Purkey & Smith, 1983; Murphy, Hallinger, & Mesa, 1985; Pollack, Chrispeel & Watson, 1987; Mortimore Sammans, Stoll, Lewis & Ecob, 1988; Reid et al., 1988; Sheerens & Creamers, 1989; Smith & Tomlinson, 1989; Murphy, 1993; Reynolds & Packer, 1993; Sammons, Hillman & Mortimore, 1995; Heneveld & Craig, 1996; Johnson, 2003; Alig Mielcarek, 2003; Hoy & Miskel, 2007) จากการสังเคราะห์ทฤษฎีและวรรณกรรมข้างต้น พบปัจจัยที่มีความสำคัญร่วมกัน 10 ด้านคือ นโยบาย หลักสูตรและการเรียนการสอน สมรรถนะขององค์การ ศักยภาพของบุคลากร การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ภาวะผู้นำ บริรยากาศโรงเรียน ความไว้วางใจระหว่างครูและผู้นำ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และทรัพยากรเงินและเทคโนโลยี

ปัจจัยที่พบจากการสังเคราะห์ทฤษฎีและวรรณกรรมข้างต้นถูกนำมาใช้เป็นกรอบการสำรวจงานวิจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในประเทศไทย พบบงานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทั้งจากในและต่างประเทศจากงานวิจัยของ Scott (2003), Omolade (2007), McVey (2009), Mayerson (2010), Anannavee (2002), Pisek (2003), Tanpiti (2004), Phengsawat (2006), Kangpheng (2008), Chaita (2009), Muangthong (2010) และ Uanvichit (2011) ผู้วิจัยจึงนำงานวิจัยที่พบมาสังเคราะห์เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้คือโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลางตามการจัดภาคของกระทรวงมหาดไทยซึ่งประกอบด้วย 21 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัด กำแพงเพชร ชัยนาท นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี และจากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2555 มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคกลางจำนวน 3,002 โรงเรียน (National Institute of Education Testing Service, 2011)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคกลาง โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) มีผู้อำนวยการครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Respondents) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากการศึกษารูปแบบสมการเชิงโครงสร้างจึงต้องใช้ตัวอย่างอย่างน้อย 20 ตัวอย่าง ต่อหนึ่งตัวแปรสังเกตได้ (Anderson & Gerbing, 1988) ในรูปแบบการวิจัยนี้ประกอบด้วย 22 ตัวแปรสังเกตได้ จึงต้องการกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 440 ตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 600 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายหลายชั้น (Multistage Random Sampling) ขั้นตอนแรกเป็นการแบ่งสัดส่วนส่วน (Cluster) แบ่งภาคกลางออกเป็นตอนบนและตอนล่าง เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อจากนั้นจึงใช้เกณฑ์สุ่มแบบง่ายได้ 10 จังหวัดจากตอนบน 5 จังหวัดและตอนล่าง

5 จังหวัด จากนั้นเลือก 2 เขตพื้นที่การศึกษาจากแต่ละจังหวัดได้ 20 เขตพื้นที่การศึกษา สุ่มเลือก 10 โรงเรียนจาก 20 เขตพื้นที่ที่ได้ 200 โรงเรียน แบบสอบถามจะถูกส่งให้แก่โรงเรียนทั้ง 200 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลโรงเรียนละ 3 ชุด ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษารวมทั้งหมด 600 คน

2. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลและเอกสารรับรองการวิจัยในมนุษย์ไปยังคณะกรรมการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับสำนักงานเขตการศึกษาในจังหวัด คือ กำแพงเพชร ชัยนาท นครสวรรค์ อุทัยธานี พิจิตร พิษณุโลก ลพบุรี สุโขทัยอุทัยธานี และ สุพรรณบุรี พร้อมแนบหนังสือแสดงขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลทั้งจากผู้วิจัย และจากที่ทางมหาวิทยาลัยออกให้ เอกสารการรับรองการวิจัยในมนุษย์ และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย และในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 600 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นจำนวน 567 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 94.5

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติมีดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) 2) วิเคราะห์หาความเหมาะสมของข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) เพื่อตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลและสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) เพื่อตรวจสอบระดับความสัมพันธ์ 3) สถิติอ้างอิงแบบไม่มีพารามิเตอร์วิเคราะห์หาองค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของตัวแปรแฝงและเพื่อทราบค่าน้ำหนักขององค์ประกอบในแต่ละตัวแปร และ 4) วิเคราะห์รูปแบบสมการเชิงโครงสร้างเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบดังนี้ 1) ค่าไคสแควร์ (χ^2) 2) ค่าไคสแควร์ต่อองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df หรือ CMIN/DF) 3) ดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสมบูรณ์ (Absolute fit indices) ซึ่งมีดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit: GFI) ซึ่งแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยรูปแบบ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit: AGFI) แสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยรูปแบบโดยปรับแก้ด้วยองศาความเป็นอิสระ ค่า GFI และ AGFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.9 ขึ้นไป และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square of Approximation: RMSEA) และสุดท้ายการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ด้วยสถิติแสดงเส้นอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม (Direct and Indirect effect) และอิทธิพลรวมของของตัวแปร (Total effect) ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคกลาง

ผลการวิจัย

ด้านคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 567 คนเป็นจำนวนร้อยละ 94.5 ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 55.4 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 44.6 มีอายุอยู่ระหว่าง 51 – 60 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.1 มีอายุเฉลี่ย 45.54 ปี จบการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.7 และส่วนใหญ่รับราชการนานกว่า 30 ปี คิดมากถึงร้อยละ 30.1 และรองลงมาคือรับราชการไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.0

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของตัวแปรแฝง

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ภาวะผู้นำ (LD)	4.10	.65	มาก
2. สมรรถนะองค์การ (OC)	4.07	.52	มาก
3. องค์การแห่งการเรียนรู้ (LO)	4.15	.48	มาก
4. การมีส่วนร่วมของชุมชน (PT)	3.86	.61	มาก
5. ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (SE)	3.90	.52	มาก

จากตารางที่ 1 ด้านการรับรู้ของตัวแปรแฝง พบว่า ภาวะผู้นำมีการรับรู้ถึงระดับภาวะผู้นำ (LD) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 ด้านสมรรถนะองค์การมีการรับรู้ถึงสมรรถนะองค์การ (OC) โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีการรับรู้ถึงองค์การแห่งการเรียนรู้ (LO) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีการรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน (PT) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 และด้านประสิทธิภาพของโรงเรียนมีการรับรู้ถึงประสิทธิภาพของโรงเรียน (SE) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ค่าเบี่ยงเบนรวมมีค่าอยู่ระหว่าง 0.48 ถึง 0.65 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีการรับรู้ที่ไม่แตกต่างกันมาก

ในด้านการกระจายตัวของข้อมูล พบว่า ในด้านการกระจายตัวของข้อมูล ตัวแปรแฝงมีค่าความเบ้ อยู่ในช่วง - 0.10 ถึง -0.90 โดยตัวแปรที่มีค่าความเบ้มากที่สุดคือ ภาวะผู้นำ มีค่าเท่ากับ -0.90 ตัวแปรที่มีค่าความเบ้น้อยที่สุดคือ ประสิทธิภาพของโรงเรียนซึ่งมีค่าเท่ากับ - 0.10 ส่วนค่าความโด่งของตัวแปรพบว่า

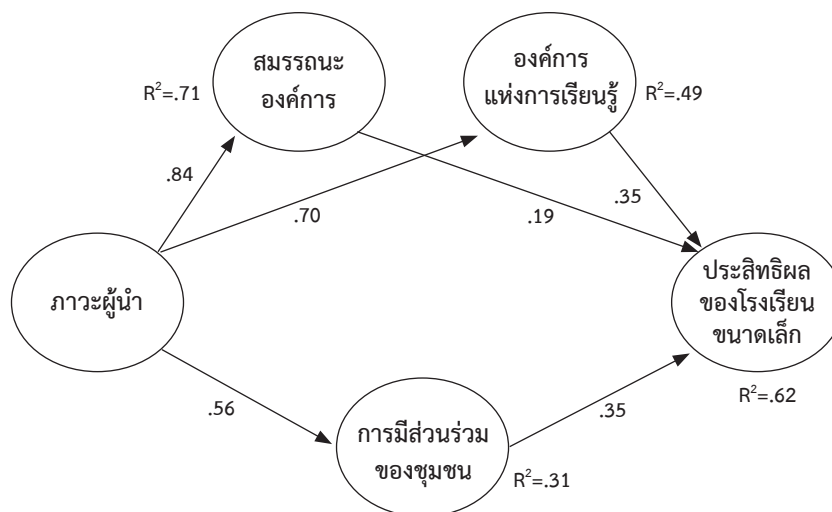
มีค่าความโด่งอยู่ในช่วง - 0.40 ถึง 1.74 โดยตัวแปรที่มีค่าความโด่งมากที่สุดคือ ภาวะผู้นำ มีค่าเท่ากับ 1.74 และตัวแปรที่มีค่าความโด่งน้อยที่สุด คือ องค์การแห่งการเรียนรู้ซึ่งมีค่าเท่ากับ - 0.40 ค่าความเบ้และความโด่งทุกตัวแปรอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือค่าความเบ้ไม่เกิน 2 และค่าความโด่งไม่เกิน 7 (West et al., 1995) สรุปว่าตัวแปรแฝงทุกตัวมีการกระจายใกล้เคียงกันที่โค้งปกติ

ตารางที่ 2 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

	LD	OC	LO	PT	SE
LD	1				
OC	.768**	1			
LO	.630**	.706**	1		
PT	.574**	.692**	.632**	1	
SE	.553**	.669**	.637**	.701**	1

** p < 0.01 (Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed))

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะองค์การแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.768, 0.630, 0.574 และ 0.553 ตามลำดับ สมรรถนะองค์การ มีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.706, 0.692 และ 0.669 ตามลำดับ องค์การแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.623 และ 0.637 ตามลำดับ และสุดท้าย การมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.701 ที่นัยสำคัญระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (Hinkle et al., 1998)

$p < .01$

ภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคกลางของประเทศไทย

การวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระหว่างสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงภายนอก (exogenous variables) และตัวแปรแฝงภายใน (endogenous variable) ด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างเพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบ พบว่ารูปแบบที่มีการปรับแก้แล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 454.6 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 184 ค่า χ^2/df เท่ากับ 2.47 และเมื่อพิจารณาดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า GFI เท่ากับ 0.935, AGFI เท่ากับ 0.911 และ RMSEA เท่ากับ 0.051

ตารางที่ 3 ค่าสถิติวิเคราะห์เปรียบเทียบเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)	อิทธิพลรวม (Total Effect)
LD --> CP	.85	-	.84
LD --> LO	.67	-	.70
LD --> PT	.56	-	.56
LD --> SE	-	.60	.60
CP --> SE	.19	-	.19
LO --> SE	.35	-	.35
PT --> SE	.35	-	.35
LD --> CP --> SE	-	.16	.16
LD --> LO --> SE	-	.24	.24
LD --> PT --> SE	-	.19	.19

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลเพื่อระบุขนาดและลักษณะอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรในรูปแบบ ผลการวิเคราะห์ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน (PT) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (SE) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.35 ในขณะที่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (SE) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.35 และสมรรถนะองค์กร (CP) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (SE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.19 ในด้านภาวะผู้นำ (LD) ไม่พบอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (SE) แต่พบอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (SE) ทางอ้อมโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) 0.60 โดยผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสมรรถนะองค์กร (CP) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) โดยอ้อมเท่ากับ 0.19, 0.24 และ 0.16 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลางของประเทศไทย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำ สมรรถนะองค์การ องค์กรแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคกลางของประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นทุกตัวแปรแฝงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (5 ระดับ) ด้านภาวะผู้นำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 สมรรถนะองค์การมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 การมีส่วนร่วมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

2. ผลการศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปรปัจจัยภาวะผู้นำ สมรรถนะองค์การ องค์กรแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และประสิทธิผลของโรงเรียน การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) พบเส้นทางอิทธิพลดังนี้ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.35 ($t = 6.334, p < .01$) สมรรถนะองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.190 ($t = 3.314, p < .01$) ภาวะผู้นำไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ -0.09 ($t = 1.029, p > .01$) การมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.35 ($t = 7.012, p < .01$) ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผ่านสมรรถนะองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.16 ($p < .01$) ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผ่านองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.24 ($p < .01$) ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.19 ($p < .01$)

3. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำ สมรรถนะขององค์การ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคกลางของประเทศไทย จากผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลางของประเทศไทยได้ดังในแผนภาพที่ 2

4. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อวิเคราะห์รูปแบบสมการเชิงโครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยภายหลังการปรับแก้ พบว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไคสแควร์เท่ากับ 454.6 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 2.47

ค่าไคสแควร์ต่อองศาอิสระ (χ^2/df) เท่ากับ 2.47 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index) เท่ากับ 0.935 ค่าดัชนีความสอดคล้องปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index) เท่ากับ 0.911 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่าง (Root mean square error of approximation) เท่ากับ 0.051 (Hu & Bentler, 1999)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคกลางของประเทศไทย รูปแบบสามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 62 (Sarlis & Stronkhorst, 1984) มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่เป็นจริง พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมนั้นส่งผลโดยตรงและมีค่าอิทธิพลมากที่สุดคือ 0.35 ซึ่งให้เห็นว่าการยกระดับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผู้บริหารโรงเรียนควรมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อค้นพบจากการวิจัย ไม่พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากการพิจารณาคุณลักษณะกลุ่มวัยของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงเบบี้บูมเมอร์ส (Baby Boomers) ซึ่งเกิดระหว่างปี พ.ศ. 2489-2507 มีช่วงอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากถึง 283 คนคิดเป็นร้อยละ 50 งานวิจัย Yu & Miller (2005) พบว่าคนในช่วงอายุเบบี้บูมเมอร์สยินดีที่จะยอมรับสายคำสั่ง (chain of command) จากผู้นำหรือหัวหน้ามากกว่า และ McGregor (1996) พบว่าคนในยุคเบบี้บูมเมอร์ชอบผู้นำที่มีลักษณะเป็นผู้จัดการโดยมีลักษณะมุ่งงาน (task-oriented leadership) มากกว่ามุ่งความสัมพันธ์ (relationship-oriented leadership) งานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่แล้วมีอายุวัยในช่วงเบบี้บูมเมอร์ต้องการผู้นำทางความคิดและคำสั่งและการแนวปฏิบัติมากกว่าการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ค่อยอยู่โรงเรียน (Phuangsomjit, 1997) ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร บุคลากรจะรับรู้ภาวะผู้นำเมื่อผู้นำน้อยโรงเรียนและตรวจงานสม่ำเสมอ (Southworth, 2002) อีกทั้ง การใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอต่อบทบาทของผู้อำนวยการของโรงเรียน Uanvichit (2011) ศึกษาวิจัยพบว่าการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงร่วมกับภาวะผู้นำการปฏิบัติทั้งสองแบบพบอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กควรใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงร่วมกับภาวะผู้นำแบบอื่นร่วมกัน

ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .19 การมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นปัจจัยที่สำคัญสูงที่สุดต่อความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผู้นำเป็น

ตัวกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (Bryk, 2010) ระดับภาวะผู้นำของโรงเรียนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน จากการวิจัยยังพบว่า ภาวะผู้นำส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผ่านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.24 Peter, Kleiner & Roberts (1994) ได้ให้เหตุผลของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ไว้ว่าจะส่งผลต่อการสร้างประสิทธิภาพให้แก่องค์กรให้มีศักยภาพเหนือกว่าองค์กรอื่น ๆ สามารถแข่งขันได้ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรส่งเสริมให้บุคลากรให้มีกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีส่วนอย่างเต็มที่ในการฝึกใช้ความคิดของแต่ละคนอย่างเป็นระบบ (systems thinking) โดยใช้คำถามถึงเหตุและผลของการใช้ความคิดนั้นอยู่เสมอ Thaneerat (2012) ได้เสนอว่ายุทธศาสตร์การบริหารจัดการมีความเชื่อมโยงต่อความสำเร็จในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ สุดท้าย ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กผ่านปัจจัยสมรรถนะองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.16 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chowdhury (2003) ผู้เขียน “องค์การในศตวรรษที่ 21” ได้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อสมรรถนะองค์การที่เป็นศูนย์กลางของพลวัตในการจัดการองค์การเชิงระบบ (dynamic of systematic organization) และจะขับเคลื่อนองค์การไปอย่างเป็นระบบ อีกทั้งฟอสส์และคnudsen (Foss & Knudsen, 2013) ยืนยันว่าสมรรถนะขององค์การส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การ ที่จะช่วยสร้างความสามารถในการแข่งขันและสร้างคุณค่าขององค์การ ดังนั้น โรงเรียนขนาดเล็กจึงควรมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้วยความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน ทั้งผู้อำนวยการ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้โรงเรียนมีทั้งวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและชุมชนของโรงเรียน ดังนั้นเพื่อยกระดับประสิทธิผลโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณาเปลี่ยนรูปแบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กโดยให้ชุมชนมีอำนาจในการบริหารจัดการตนเองซึ่งจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมในโรงเรียนได้ดีกว่า

1.2 หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณากรอบภาระงานของครูใหม่ เพื่อให้ครูมีเวลากับการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีภาระงานอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนมากมาย ทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนารูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองอย่างชัดเจน เพื่อที่จะให้ครูมีกระบวนการหรือรูปแบบการช่วยผู้ปกครองให้มีส่วนช่วย

บุคลากรของตนในการเรียนรู้การทำการบ้านที่บ้าน นอกจากนั้นผู้บริหารควรมีรูปแบบที่คาดหวังการตอบสนองจากผู้ปกครองเพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ชัดเจน

1.4 ด้านการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการสร้างวินัยแห่งการเรียนรู้ให้มากขึ้นเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ทั้งครูและบุคลากรในโรงเรียน ด้วยการจัดตั้งกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีส่วนในการใช้พลังทางความคิดอย่างเป็นระบบให้มากขึ้น ผ่านการประชุมระดมความคิดและการแก้ปัญหาโรงเรียนด้วยกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำรูปแบบหรือตัวแปรจากการศึกษา ไปศึกษาในประชากรโรงเรียนอื่นๆ หรือในภูมิภาคอื่นๆ เพื่อให้ทราบถึงข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป (Generalization) หรือนำรูปแบบไปศึกษาร่วมกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ความรู้ด้านประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางปัจจัยเป็นไปตามสมมติฐาน แต่เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ที่ยังไม่มีการศึกษา สมควรจะได้ศึกษาต่อไป ระหว่างความสัมพันธ์ของปัจจัยเหล่านี้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะขององค์การกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะขององค์การกับการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น จึงควรมีการวิจัยเพื่อหาความรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพิ่มเติม

2.3 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนและสมรรถนะขององค์การจากทฤษฎีที่มีการศึกษาน้อย จึงยังสมควรได้รับการศึกษาด้านตัวแปรหรือตัวแปรไปทดสอบกับประชากรโรงเรียนอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้องค์ความรู้ด้านตัวแปรนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

References

- Alig-Mielcarek, J. M. (2003). *A model of school success: Instructional leadership, academic press, and student achievement*. (Doctoral dissertation). Ohio State University.
- Anannavee, P. (2002) *Factors Affecting School Effectiveness of Primary Schools Under the Office of National Primary Education Commission*. (Doctoral dissertation). Burapha University, Chonburi. (in Thai)
- Anderson, J., & Gerbing, D. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. *Psychometrika*, 49(2), 155-173.

- Bryk, A. S. (2010). Organizing schools for improvement. *Phi Delta Kappan*, 91(7), 23-30.
- Campbell, J. P. (1977). On the nature of organizational effectiveness. New perspectives on organizational effectiveness, 13-55.
- Chaita, P. (2009). *Factors Affecting the Success of Small Schools Management under the Office of The Basic Education Commission*. (Doctoral Dissertation). Burapha University, Chonburi. (in Thai)
- Chowdhury, S. (2003). *Organization 21C: Someday All Organizations Will Lead this Way*. New Jersey: Prentice Hall.
- Edmonds, R. (1982). Programs of school improvement: An overview.
- Foss, N. J. (1996). Whither the competence Perspective?. In Nicolai J. F., & Christian k. (Eds), *Towards a Competence Theory of the Firm*. London: Routledge.
- Heneveld, W., & Craig, H. (1996). *Schools count: World Bank project designs and the quality of primary education in Sub-Saharan Africa*: Washington, DC: World Bank.
- Hinkle, D. E., Wiersma, W., & Jurs, S. G. (1998). Correlation: A measure of relationship. *Applied statistics for the behavioral sciences*, 4, 105-131.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2007). Education administration: Theory research and practice. *Recherche*, 67, 02.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Johnson, R. L. (2003). *The development and use of school profiles*. In International handbook of educational evaluation. Springer Netherlands.
- Kangpheng, S. (2008). *Administrative Factors Affecting School Effectiveness: Model Development and Validation*. (Doctoral Dissertation). Khon Kaen University, Khon Kaen. (in Thai)
- Mann, D., & Lawrence, J. (1984). A Delphi analysis of the instructionally effective school. In D. B. Strother (Ed.), *The role of the principal*. 133-149. Bloomington, IN: Phi Delta Kappa.
- Mayerson, D. R. (2010). *The relationship between school climate, trust, enabling structures, and perceived school effectiveness*. (Doctoral Dissertation). St. John's University, New York.

- McGregor, D. (1996). *Leadership and Motivation*. Cambridge: MIT Press.
- McVey, D. (2009). *Parsonian Influence and the Effect of School Climate and Bureaucracy on the Perceived Effectiveness in Schools*. (Doctoral dissertation). St. John's University, New York.
- Mortimore, P., Sammons, P., Stoll, L., Lewis, D., & Ecob, R. (1988). *School matters: The junior years*: Open Books.
- Muangthong, S. (2010). *Factors Affecting the Effectiveness of Private Basic Education Institutions in the East of Thailand*. (Doctoral dissertation). Burapha University, Chonburi. (in Thai)
- Murphy, J. (1993). Restructuring schooling: The equity infrastructure. *School effectiveness and school improvement*, 4(2), 111-130.
- Murphy, J., Hallinger, P., & Mesa, R. (1985). School effectiveness: Checking progress and assumptions and developing a role for state and federal government. *The Teachers College Record*, 86(4), 615-641.
- National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2011). *Annual Report 2014*. Bangkok National Institute of Educational Testing Service. (in Thai)
- OECD. (2552). OECD - Statistics, from <http://www.oecd.org/statistics/>
- Omolade, R. A. (2007). A systems test of effectiveness of elementary schools in Nigeria. 3247173 Ed.D., St. John's University (New York), School of Education and Human Services, United States -- New York.
- Peter, M. S., Kleiner, A., & Roberts, C. (1994). *The fifth discipline fieldbook*. London: Nicholas Brealey.
- Phengsawat, W. (2006). *The Structural Equation Model of Administrators Leadership Effectiveness in Influencing on the School Effectiveness*. (Doctoral dissertation). Khon Kaen University, Khon kaen. (in Thai)
- Phuangsomjit, C. (1997). *An Analysis of Facilitating Factors and Restraining Factors Towards Community - Elementary School Participation in The Vicinity of Bangkok Metropolis*. (Doctoral dissertation). Chulalongkorn University, Bangkok. (in Thai)
- Pisek, P. (2003). *Organizational Culture and Factors Affecting the Effectiveness of the Royal Thai Army's Branch Service School*. (Doctoral dissertation). Srinakharinwirot University, Bangkok. (in Thai)

- Pollack, S., Chrispeels, J. H., & Watson, D. (1987). *A Description of Factors and Implementation Strategies Used by Schools in Becoming Effective for all Student*. Paper presented at the Paper present at the annual meeting of American Educational Research Association, Washington, D.C.
- Purkey, S. C., & Smith, M. S. (1983). Effective schools: A review. *Elementary School Journal*, 83, 427-52
- Reid, K., Hopkins, D., & Holly, P. (1988). *Towards the effective school: the problems and some solutions*. New York: Simon & Schuste Education.
- Reynolds, D., & Packer, A. (1993). *School effectiveness and school improvement in the 1990s*. London: Cassell.
- Rutter, M. (1980). *Fifteen thousand hours: Secondary schools and their effects on children*: Harvard University Press.
- Sammons, P., Hillman, J., & Mortimore, P. (1995). Key characteristics of effective schools: A review of school effectiveness research. B & MBC Distribution Services, 9 Headlands Business Park, Ringwood, Hants BH24 3PB, England, United Kingdom.
- Saris, W. E., & Stronkhorst, L. H. (1984). *Causal modeling in nonexperimental research: An introduction to the LISREL approach*. 3rd ed. n.p. : Sociometric Research Foundation Amsterdam.
- Scheerens, J.B. (2000). *Improving school effectiveness*, Retrieved September 1, 2013, from <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001224/122424e.pdf>
- Scheerens, J., & Creemers, B. P. (1989). Conceptualizing school effectiveness. *International Journal of Educational Research*, 13(7), 691-706.
- Smith, D. J., & Tomlinson, S. (1989). *The school effect: A study of multi-racial comprehensives*: Policy Studies Institute London.
- Southworth, G. (2002). Instructional leadership in schools: Reflections and empirical evidence. *School Leadership & Management*, 22(1), 73-91.
- Steers, R. M. (1977a). *Antecedents and outcomes of organizational commitment*. *Administrative Science Quarterly*, 46-56.
- Steers, R. M. (1977b). *Organizational effectiveness: A behavioral view*. California: Goodyear Publishing Company Santa Monica.

- Tanpiti, P. (2004). *An Analysis of System Factors Affecting Organizational Effectiveness of Basic Education Institutions*. (Doctoral dissertation). Chulalongkorn University, Bangkok. (in Thai)
- Thaneerat, A. (2012). Learning Organization Model for the Faculties of Education of Rajabhat Universities in the Bangkok Metropolitan, *SDU research Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(2), 137-152. (in Thai)
- Uanvichit, R. (2011). A Causal Model of the Effectiveness of Small-Sized Elementary School (Doctoral dissertation). Christian University of Thailand, Nakhon Pa. (in Thai)
- West, S.G., Finch, J.F. & Curran, P.J. (1995). Structural equation models with nonnormal variables. Problems and remedies. In R.H. Hoyle (Ed.). *Structural equation modeling: Concepts, issues and applications* (pp. 56-75). Newbury Park, CA: Sage.
- Yu, H.C., & Miller, P. (2005). Leadership style: The X Generation and Baby Boomers compared in different cultural contexts. *Leadership & Organization Development Journal*, 26(1), 35-50.

คณะผู้เขียน

นายรัชชัย ตั้งอุทัยเรือง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
16/10 ถนนเลียบคลองทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170
e-mail: twatchait@gmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน
144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
e-mail: chuanchomc@christian.ac.th

ดร. เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน
144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
e-mail: saowaneeek@christian.ac.th